

Szkoły w dawnym Opolu (Historia)

Miasto
Kultura

06.09.2024 g. 08:20

Początki szkolnictwa w naszym mieście sięgają czasów średniowiecza. Wraz z powstaniem w XIII wieku kolegiaty pw. Świętego Krzyża oraz sprowadzeniem zakonów franciszkanów i dominikanów, do Opola po raz

pierwszy wkroczyła edukacja.

Przed wszystkim kolegiata

Pierwszy rektor opolskiej szkoły kolegiackiej, Jan, pojawia się w kronikach w 1327 roku. O randze tej szkoły i jej poziomie najlepiej świadczy duża liczba opolan zapisujących się na uniwersytety w całej ówczesnej Europie. – W sumie tylko do końca XV wieku udało się historykom zidentyfikować prawie stu studentów pochodzących z Opola. Zazwyczaj studiowali oni na wszechnicy krakowskiej – wyjaśnia prof. Anny Pobóg-Lenartowicz z Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego. Nieco inaczej sprawa wyglądała w przypadku szkół zakonnych, które przygotowywały młodych ludzi przede wszystkim do życia wewnątrz wspólnot klasztornych. – Szczególnie dominikanie, jako zakon kaznodziejski, przywiązywali dużą wagę do nauki i zdobycia odpowiedniego wykształcenia. W każdym klasztorze musiał być nauczyciel, nazywany lektorem, który posiadał stopień akademicki, a więc ukończone studia wyższe – dodaje prof. Pobóg-Lenartowicz. W obu opolskich zakonach przebywali ludzie wykształceni, tacy jak chociażby franciszkanin Henryk z Bremy, przypuszczalny twórca żywota św. Jadwigi śląskiej czy dominikanin Marcin Kestner, reformator zakonu i kaznodzieja, który był absolwentem studiów w Kolonii, Perugii i Krakowie.

Dawne kolegium jezuickie

Kolegium jezuickie

Okres reformacji z początku lat dwudziestych XVI wieku przyniósł z jednej strony upadek szkolnictwa klasztorowego. Z drugiej strony spowodował rozwój szkolnictwa ewangelickiego, którego wielkim ambasadorem był Marcin Luter, twórca reformacji i propagator nauczania Pisma Świętego. Przełomowym momentem w dziejach opolskiego szkolnictwa okazało się sprowadzenie do Opola w latach sześćdziesiątych XVII wieku jezuitów. Wkrótce po przybyciu rozpoczęli oni starania o utworzenie własnego gimnazjum. Była to pierwsza szkoła średnia w Opolu, która początkowo liczyła tylko dwie klasy, ale szybko ich liczba urosła do sześciu. Wkrótce też gimnazjum zyskało status kolegium jezuickiego. Mieściło się ono w obecnej siedzibie Muzeum Śląska Opolskiego przy ulicy św. Wojciecha. Przez mury tej szkoły przewinęło się około 200 chłopców i młodzieńców, pochodzących z Opola, jak również innych miejscowości śląskich. Uczniowie ci, którzy co ciekawe wyłączeni byli spod jurysdykcji władz miejskich, jako niepochodzący z Opola, wprowadzili wiele

kolorytu w monotonię miasta. – Zachowały się między innymi doniesienia o notorycznych bójkach, do których dochodziło pomiędzy uczniami jezuickiego kolegium a czeladnikami, głównie szewskimi – mówi prof. Pobóg - Lenartowicz. Po kasacie zakonu jezuitów w 1773 roku kolegium zostało przekształcone w Królewski Instytut Szkolny, a następnie Królewskie Katolickie Gimnazjum, mieszczące się w budynku przy dzisiejszej ulicy Osmańczyka. Cieszyło się ono opinią szkoły elitarnej z wysokim jak na owe czasy czesnym i funkcjonowało aż do końca II wojny światowej.

Królewskie Katolickie Gimnazjum, widok z 1936 r.

Boom edukacyjny

W połowie XIX wieku do Opola sprowadzone zostały siostry szkolne de Notre Dame. Początkowo funkcjonowały przy kościele św. Aleksego przy ulicy Szpitalnej, gdzie prowadziły miejską szkołę dla dziewcząt. Popularność tej placówki spowodowała potrzebę budowy nowej szkoły przy obecnym Małym Rynku, gdzie zgromadzenie ma

siedzibę do dnia dzisiejszego. W momencie największego rozwoju uczyło się tam około 700 dziewcząt! W tamtym okresie powstała w Opolu ponadto Wyższa Szkoła dla Dziewcząt (1877 rok), przekształcona następnie w Miejskie Liceum Żeńskie, które kształciło głównie przyszłe nauczycielki i guwernantki. Wśród chłopców popularnością cieszyła się Szkoła Realna przemianowana później na Wyższą Szkołę Realną. W zabytkowym budynku oddanym do użytku w 1913 roku przy obecnej ulicy Katowickiej mieści się dzisiaj Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Opolskiej. W przedwojennym Opolu szczególny nacisk, ze względu na rozwijający się przemysł, położono na kształcenie zawodowe. W mieście funkcjonowały między innymi: Szkoła Przemysłowa, Kupiecka Szkoła Zawodowa, Miejska Szkoła Rzemieślnicza i Handlowa, Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego. Naukę w nich pobierali zarówno chłopcy, jak i dziewczęta. Kres działalności tych szkół nastąpił w 1945 roku wraz z objęciem władzy na Opolem przez polską administrację, której jednym z najważniejszych celów było stworzenie polskich szkół na poziomie podstawowym i średnim. Ale to temat na zupełnie inną opowieść.

Widok z wieży kościoła Piotra i Pawła - po prawej budynek Wyższej Szkoły Realnej

Opracował: Łukasz Śmierciak

Na podstawie: „Od opola do Opola. Popularna historia miasta” prof. Anny Pobóg-Lenartowicz

Zdjęcia z zasobów Muzeum Śląska Opolskiego.

Dane kontaktowe

[Urząd Miasta Opola](https://www.opola.pl)

Tagi

Dawne Opole

historia Opola